Varisèl (Chickenpox)

Kesyon yo poze souvan

Ki sa varisèl ye?
Varisèl, yo rele li tou varisèl, se yon maladi ki trè kontajye viris varicella-zoster (varicella-zoster virus, VZV) lakòz. Li gaye fasil soti nan yon moun pou ale nan yon lòt.

Ki moun ki pran varisèl?
Nenpòt moun ka pran varisèl si yo pa pwoteje grasa vaksinasyon oswa yon enfeksyon yo te genyen deja. Timoun, jèn granmoun, ak moun ki gen sistèm iminitè fèb gen plis risk pou enfeksyon.
Malgre mwens granmoun pran varisèl, granmoun gen plis chans pase timoun pou devlope konplikasyon grav akòz maladi a. Varisèl toujou parèt nan kèk pati nan mond lan kote to vaksinasyon yo ba.

Ki jan moun pran varisèl?
Varisèl gaye trè fasil soti nan yon moun pou ale nan yon lòt nan lè a lè yon moun ki enfekte touse oswa estènen. Li ka gaye tou lè gen kontak dirèk ak anpoul varisèl yo oswa ak bagay ki kontamine ak likid ki soti nan anpoul yo. Moun ki pa iminitè ka enfekte senpleman lè yo nan menm chanm ak yon moun ki gen varisèl. Yon moun ki gen varisèl kontajye depi 1–2 jou anvan gratèl la parèt jouk tout anpoul yo fin seche epi fòme kwout, anjeneral anviwon 4–5 jou apre gratèl la kòmanse.

Ki sentòm varisèl yo?
Sentòm yo anjeneral parèt anviwon 10–21 jou apre ekspozisyon ak yon moun ki gen varisèl.
Premye sentòm yo ka gen ladan:

- Lafyèv
- Fatig
- Doulè nan kò
- Gòj fè mal
- Chimerik oswa move imè

Apre sa, yon gratèl ki grate epi ki sanble ak anpoul devlope, anjeneral li kòmanse sou figi, pwatrin, oswa do anvan li gaye sou rès kò a. Gratèl la ka parèt tou anndan bouch la oswa nan lòt pati nan kò a. Anjeneral anpoul yo seche epi fòme kwout nan 4–5 jou.

Ki sa zona ye?
Apre yon moun refè anba varisèl, viris varicella-zoster la rete inaktif nan selil nè kò a. Kèk ane apre, viris la ka vin aktif ankò epi lakòz zona, yo rele li tou herpes zoster. Zona pi komen lakay granmoun ki gen plis pase 50 an ak lakay moun ki gen sistèm iminitè fèb akòz aje, maladi, medikaman, oswa kèk pwoblèm medikal.
Kontrèman ak varisèl, zona li menm pa gaye soti nan yon moun ale nan yon lòt. Sepandan, nan kèk ka ki ra, yon moun ki pa janm te gen varisèl oswa ki pa t pran vaksen kont varisèl ka devlope varisèl apre kontak dirèk ak anpoul zona yo.

Ki sa sentòm zona yo ye?
Souvan sentòm yo kòmanse ak doulè, pikotman, sansasyon boule, oswa pèt sansasyon sou yon bò nan kò a, anjeneral sou pwatrin lan oswa figi a. Kèk jou apre, yon gratèl ki fè anpoul epi ki fè mal devlope nan menm zòn nan. Lakay kèk moun, doulè a ka kontinye pandan plizyè mwa oswa menm plis tan apre gratèl la disparèt.

Ki jan yo fè dyagnostik varisèl ak zona?
Yon founisè swen sante ka anjeneral fè dyagnostik varisèl oswa zona dapre sentòm yo, aparans gratèl la, ak istwa ekspozisyon oswa istwa medikal la. Nan kèk ka, yo ka itilize tès laboratwa pou konfime dyagnostik la.

Ki tretman pou varisèl oswa zona?
Pifò ka varisèl ka trete ak:
- Repo
- Likid ki soti nan kò moun.
- Bon nitrisyon
- Medikaman pou bese lafyèv oswa demanjezon, si sa nesesè

Kèk moun ki gen maladi grav oswa konplikasyon ka bezwen medikaman antiviral oswa tretman medikal anplis. Pou zona, founisè swen sante yo ka preskri medikaman antiviral ak tretman pou soulaje doulè pou diminye sentòm yo ak konplikasyon yo.

Ki jan yo ka anpeche varisèl oswa zona?
Varisèl ak zona se maladi vaksen ka anpeche.

Vaksen kont varisèl (Varicella)
Yo rekòmande vaksen kont varisèl pou timoun ak granmoun ki pa gen iminite kont varisèl.
Yo bay li an de dòz.

Vaksen kont zona
Adilt ki gen 50 an oswa plis ta dwe resevwa de dòz vaksen kont zona Shingrix (vaksen kont zona rekombinan), pou ede anpeche zona ak konplikasyon li yo.

Granmoun ki gen 19 an oswa plis ki gen sistèm iminitè fèb akòz maladi oswa terapi ta dwe resevwa de dòz Shingrix tou paske yo gen plis risk pou zona.

Yon ansyen vaksen kont zona, Zostavax, pa disponib ankò Ozetazini. Moun ki te deja resevwa Zostavax ta dwe toujou resevwa Shingrix.

Ki kote mwen ka jwenn plis enfòmasyon sou varisèl poul
- Founisè swen sante
- Depatman sante lokal yo:localhealth.nj.gov
- Depatman Sante (Department of Health) New Jersey:nj.gov/health
- National Foundation for Infectious Diseases: nfid.org/infectious-disease/chickenpox/

Enfòmasyon sa a gen entansyon pou rezon edikatif sèlman epi yo pa gen entansyon ranplase konsiltasyon ak yon pwofesyonèl swen sante.